

Het Mede Financierings Stelsel (MFS-II) in het kort.

Dit moet je vooraf weten:

- Het grootste deel van het budget voor OS/IS wordt rechtstreeks door of onder verantwoordelijkheid van de regering besteed, veelal in de vorm van begrotingssteun aan een beperkt aantal ontwikkelingslanden.
- Een veel kleiner deel wordt besteed via het MFS, dat staat voor

MedeFinancieringsStelsel. Het MFS is bedoeld om maatschappelijke organisaties te subsidiëren die zich t.a.v. OS/IS overeenkomstige doelen stellen als onze overheid.

- MFS-1 geldt van 2007 t/m 2010, MFS-2 van 2011 t/m 2015.
- Het budget voor MFS-1 bedraagt in totaal € 2,246 miljard.
- In de periode van MFS-1 wordt aan **Thematische** Mede Financiering (TMF) € 62 mln. besteed; samen met MFS wordt dan via 106 maatschappelijke organisaties (=MFI's = Mede Financierings Instellingen) in totaal ruim € 2,308 miljard besteed.
- Hiervan gaat € 1,732 miljard (=75%) naar vier organisaties/instellingen:
 - ICCO (alliantie) 525 miljoen
 - Oxfam/Novib 509
 - Cordaid 437
 - Hivos 261
- De overige € 515 miljoen wordt verdeeld over 102 MFI's; gemiddeld dus ruim 5 miljoen, maar de bedragen lopen zeer uiteen, tussen € 295.000 en 30 miljoen per instelling; dertien organisaties ontvangen meer dan 10 miljoen.
- De meeste MFI's gebruiken het geld voor projecten "in eigen regie", sommige besteden ook een deel door aan te sluiten bij andere projecten of die te subsidiëren.
- NCDO wordt uit andere bron gefinancierd en neemt ~mede vanwege zijn geschiedenis als overheidsinitiatief om de "bewustwording van duurzame ontwikkeling" te bevorderen ~ een aparte plaats in. Voor het PI is NCDO vooral bijzonder omdat deze zich als enige specifiek richt op het ondersteunen van verhoudingsgewijs kleine particuliere initiatieven in ruil voor "draagvlak-versterkende activiteiten".

(Ik laat hier buiten beschouwing dat er naast MFS en TMF ter versterking van het maatschappelijk middenveld nog andere financieringsprogramma's bestaan, zoals (via FNV en CNV) t.b.v. vakbonden, Matra, SNV, PSO en Twinnings; ook ambassades hebben hiervoor "potjes".)

MFS-2 in grote lijnen

- MFS-2 is het subsidiekader voor NL maatschappelijke organisaties die zich structureel bezighouden met duurzame armoedebestrijding; de overkoepelende doelstelling is: "opbouw en versterking van het maatschappelijk middenveld."
- Voor de uitvoering van MFS-2 is in totaal is € 2,125 miljard beschikbaar, ofwel (gemiddeld) € 425 miljoen per kalenderjaar;
- De **beoordelingsprocedure** gaat in twee fasen:

Fase 1.

- **Drempelcriteria;** hieraan moet de aanvrager zonder meer voldoen, anders volgt afwijzing. Dit betreft een aantal vooral formele eisen, o.m. dat tenminste 25% van de aanvrager's inkomsten uit andere bron afkomstig moet zijn, dat de aanvraag maximaal 25% van het totale MFS-jaarbudget mag bedragen ¹⁾, dat de programma's tussen de 3 en 5 jaar moeten lopen, dat voor armoedebestrijding minstens een half miljoen per jaar per land moet worden besteed, dat bedrijven slechts als sponsors gedoogd worden ²⁾, dat er in minstens twee landen activiteiten plaatsvinden, enz.
- O-toets = organisatietoets, toetst de interne organisatie van aanvrager; max. 60 punten te behalen, min. 40 moeten behaald worden.

- A-toets, alleen voor allianties van meerdere organisaties, toetst capaciteit en meerwaarde; max. 15 pt. te behalen, 10 voor capaciteit en 5 voor meerwaarde.
- V-toets = toetsing van beknopt programmavoorstel; max. 25 pt. te behalen, min. 18 moeten behaald worden. In totaal kan in fase 1 door een alliantie max. 100 punten behaald worden, door andere aanvragers max. 85.

Fase 2.

inhoudelijke beoordeling, alleen toegankelijk voor in fase 1 'geslaagde' aanvragers, max. (de beste) 30.

- P-toets = kwaliteitsbeoordeling van het volledige programmavoorstel; max. 100 punten te behalen, min. 60 moeten behaald worden.
- Wanneer de beschikbare middelen onvoldoende zijn voor alle aanvragen, worden aan de allianties bonuspunten toegekend o.b.v. hun score in de A-toets. ³⁾
- Voor de organisatietoets ~ waarop in fase 1 de meeste punten kunnen worden gescoord ~ worden vooral criteria gehanteerd waaraan alleen (zeer) grote organisaties kunnen voldoen. Dat geldt ook voor de eisen die aan allianties worden gesteld. Die zijn er bovendien nadrukkelijk op gericht om de hoofdverantwoordelijkheid (tegenover de minister) aan één van de partners toe te schuiven. Ook aan het beknopte programmavoorstel worden al zeer hoge en gedetailleerde eisen gesteld, vooral op het gebied van management en organisatie.
- In de tweede beoordelingsfase vindt de P-toets plaats van het uitgebreide programmavoorstel. Daarin worden de eisen nog verder aangescherpt. ⁴⁾ Omdat deze eisen voor het PI niet direct relevant zijn, besteed ik er hier geen aandacht aan. (Voor de liefhebbers: www.minbuza.nl, en vul in het zoekvakje in: MFS-II)
- In MFS-2 gelden voor de aanvragers **drie voorkeursstrategieën**:
 1. Duurzame economische ontwikkeling, direct gericht op zelfvoorziening;
 2. Maatschappijopbouw: ter verankering van democratie en rechtvaardige machtsverhoudingen;
 3. Beleidsbeïnvloeding, om processen en structuren die ongelijkheid in stand houden te veranderen.

In deze strategieën kunnen verschillende thema's centraal staan: Duurzame economie, HIV/AIDS, Onderwijs, Gezondheidszorg, Mensenrechten, Democratisering, Goed bestuur, Water en Sanitatie, Sport & cultuur. ⁵⁾
- In een voetnoot (op p.7) staat dit: "Draagvlakactiviteiten komen niet in aanmerking voor financiering onder MFS-2. Wel in aanmerking komen campagneactiviteiten gericht op mondiaal burgerschap en particuliere initiatieven die direct relevant zijn voor OS. Beide dienen een logisch onderdeel te zijn van een MFS-2 programmavoorstel. Aan particuliere initiatieven wordt niet meer besteed dan 4% van het gevraagde subsidiebedrag." ⁶⁾

Noten:

- 1) *Dat is dus € 106.250.000,- op jaarbasis. Interessant is dat ook allianties niet méér mogen aanvragen; het lijkt er sterk op dat een deal met vier grote organisaties door de overheid als ideaal wordt beschouwd.*
- 2) *Op deze manier wordt de mogelijkheid van publiek-private samenwerking op dit niveau (m.n. door het criterium 4.1.13) al bij voorbaat de nek omgedraaid: bedrijven mogen slechts als sponsor optreden. Dit is in flagrante tegenspraak met de overkoepelende beleidsdoelstelling van "armoedebestrijding door versterking van het maatschappelijk middenveld" en "duurzame economische ontwikkeling gericht op zelfvoorziening".*
- 3) *Ook op deze manier moedigt MFS-2 vooral de toch al grote MFI's aan tot vérgaande samenwerking of zelfs tot fusie; onze overheid meent kennelijk van dit soort schaalvergroting minder overheadkosten en meer 'value-for-money' te mogen verwachten, terwijl de praktijk juist eerder het tegendeel aantoonde. De relevantie van MFS-2 is daarom voor het PI zowel beperkt als indirect: MFS-2 betreft slechts de grote MFI's waarbij Particuliere Initiatieven (op z'n gunstigst, en tot nu toe...) om ondersteuning kunnen aankloppen.*
- 4) *Dit alles bevestigt het beeld dat de overheid liefst met zo weinig en zo groot mogelijke organisaties lijkt te willen samenwerken. (zie ook opm. 1 en 3.)*

- 5) *Voor een PI dat bij een MFI wil aankloppen om ondersteuning kan het dus nuttig zijn te weten welke strategie en welke thema's die MFI hanteert, en daar bij de formulering van het verzoek rekening mee te houden.*
- 6) *Die laatste zin betekent feitelijk en in het gunstigste geval (nl. alleen wanneer een MFI daadwerkelijk die 4% voor dat doel heeft aangevraagd en gekregen), dat die MFI maximaal 4% van zijn subsidie mag 'doorgeven' aan PI's die om hun steun vragen. Wanneer de helft van het totale MFS-jaarbudget zou gaan naar MFI's die voor de ondersteuning van PI's de maximale subsidie hebben gevraagd en gekregen, dan zou er via die weg jaarlijks 2% van 425mln. = 8,5 mln. beschikbaar zijn voor het Particulier Initiatief. Dat is slechts de helft van wat er vorig jaar nog beschikbaar was. Alleen al daarom is het dus te hopen dat er voor de functie van NCDO een behoorlijk alternatief komt, anders zouden PI's noodgedwongen dezelfde aanvraag moeten indienen bij meerdere van die MFI's. Maar die MFI's worden dan wel (allemaal afzonderlijk!) opgehadeld met een forse en oneigenlijke workload aan beoordelingen van PI-projecten, waarvan ze bovendien weten dat die tegelijkertijd ook door andere MFI's beoordeeld worden. Dat zal de doorgeef-ambitie niet bevorderen. Dus: een moordanslag op het PI in een voetnoot? Sluit wel 'keurig' aan bij de budgettaire verhoudingen in elk geval...*

Fred van Hessen, dec.'09